

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра безпеки життєдіяльності

Затверджено
на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 9/21 від “30” серпня 2021 р.)
Завідувач кафедри З. М. Яремко

Силабус
з навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці»,
що викладається в межах ООП Середня освіта (Біологія та здоров'я
людини) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
за предметною спеціальністю 014.05 Середня освіта
(Біологія та здоров'я людини)

Силабус дисципліни “Безпека життєдіяльності та охорона праці”

2021/2022 навчального року

Назва курсу	Безпека життєдіяльності та охорона праці
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Дорошенка, 41.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра безпеки життєдіяльності вул. Дорошенка, 41, каб. 97–99 (3-й поверх) тел.: +38-032-239-46-16 (завідувач кафедри) тел.: +38-032-239-45-47 (викладачі) e-mail: life.safety.dep@lnu.edu.ua www: http://www.lnu.edu.ua/life-safety/
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Викладачі курсу	Вашук В.В., канд. техн. наук, доцент; Федина Л.О., канд. хім. наук, доцент.
Контактна інформація викладачів	viktoriya.vashchuk@lnu.edu.ua https://www.lnu.edu.ua/life-safety/about/people/vaschuk-viktoriya-vadymivna/ LFedyna@ua.fm
Консультації по курсу відбуваються	Середа, третя пара 11.50-13.10
Сторінка курсу	Програма курсу: https://www.lnu.edu.ua/life-safety/study/programs/biolohichnyj-fakultet/ Матеріали для вивчення курсу можна знайти за адресою: https://www.lnu.edu.ua/life-safety/study-materials/ .
Інформація про курс	Вивчення дисципліни забезпечує формування загальних компетентностей, що охоплюють навички здійснення безпечної діяльності та систему цінностей, які передбачають соціально відповідальну професійну й повсякденну поведінку, а також здоровий спосіб життя, що є важливими для успішної професійної та повсякденної діяльності. Набуті компетентності спрямовуються на підвищення рівня безпеки людини як у повсякденних умовах побуту та виробництва, так і за надзвичайних ситуацій, а також у формуванні елементів культури безпеки й ризик-орієнтованого мислення, за якого питання безпеки людини як у повсякденному житті, так і під час професійної діяльності, а також збереження навколишнього середовища розглядаються на сучасному етапі як найважливіші пріоритети життєдіяльності людини.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Безпека життєдіяльності та охорона праці» є нормативною дисципліною, яка викладається в першому семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Програма дисципліни розроблена відповідно до вимог нормативно-правових документів з питань гарантування безпечної життєдіяльності, зокрема до вимог Кодексу цивільного захисту України, закону України “Про охорону праці” та інших законодавчих документів і передбачає її вивчення за трьома змістовними модулями: 1 – наукові засади безпеки життєдіяльності; 2 – безпека професійної діяльності та

	цивільний захист; 3 – основи здорового способу життя та домедичної допомоги.
Мета та цілі курсу	<p>Мета вивчення дисципліни “Безпека життєдіяльності та охорона праці” – це набуття загальних компетентностей щодо здійснення безпечної професійної діяльності та формування соціально відповідальної поведінки з дотриманням норм здорового способу життя.</p> <p>Завдання вивчення дисципліни передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • формування інтегрованої здатності використовувати набуті компетентності для підвищення рівня безпеки людини як у повсякденних умовах побуту та під час професійної діяльності, так і за надзвичайних ситуацій; • формування елементів культури безпеки й ризик-орієнтованого мислення, за якого питання безпеки людини й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети життєдіяльності. <p>Вивчення дисципліни також сприятиме формуванню таких загальних компетентностей, як здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, у вирішенні конкретних проблем; здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології; здатність до пошуку інформації з різних джерел, самостійного опрацювання та критичного аналізу; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність працювати в команді; здатність до адаптації та дії у новій ситуації; здійснювати безпечну професійну діяльність з дотриманням норм здорового способу життя.</p>
Література для вивчення дисципліни	<p>Базова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник / Яремко З.М. – Львів : Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 300 с. 2. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності : короткий виклад та засоби контролю знань. Навчальний посібник / Яремко З.М., Муць І.Р., Галаджун Я.В. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 267 с. 3. Охорона праці [З.М. Яремко, С.В. Тимошук, С.В. Писаревська та ін.]; за ред. З.М. Яремка. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 430 с. 4. Кіт Л.Я. Основи рятування і збереження життя людини, яка пере-буває у невідкладному стані. Навчально-методичний посібник / Л.Я. Кіт, Н.В. Наливайко. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 132 с. <p>Допоміжна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Желібо Є.П. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. / Є.П. Желібо, І.С. Сагайдак; за ред. Є.П. Желібо. – Ірпінь : Ун-т державної фіскальної служби України, 2020. – 256 с. 2. Запорожець О.І. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін.– К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 264 с. 3. Запорожець О.І. Безпека життєдіяльності / О.І. Запорожець, Б.Д. Халмурадов, В.І. Применко та ін. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 448 с. 4. Петрук М.П. Безпека життєдіяльності / М.П. Петрук, Х.Я.

	<p>Гіщак, Н.М. Карп'як та ін. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 224 с.</p> <p>Інформаційні ресурси Інтернет-мережі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сайт кафедри безпеки життєдіяльності: http://www.lnu.edu.ua/life-safety/. 2. Сайт Верховної Ради України: http://www.rada.gov.ua. 3. Сайт Кабінету Міністрів України: http://www.kmu.gov.ua. 4. Сайт ради національної безпеки і оборони України: http://www.rainbow.gov.ua. 5. Сайт Міністерства охорони здоров'я України: http://www.moz.gov.ua. 6. Сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України: http://www.menr.gov.ua. 7. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій: http://www.mns.gov.ua. 8. Сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста http://www.icrc.org
Тривалість курсу	Один семестр - 1
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять, з них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сучасні проблеми та головні завдання безпеки життєдіяльності, а також організаційно-правові заходи її гарантування; • головні небезпечні та шкідливі чинники виробничого, побутового та позавиробничого середовищ; • параметри навколишнього природного середовища, які визначають безпечні умови життєдіяльності людини; • умови виникнення і розвитку небезпек, їхнього переростання у надзвичайні ситуації; • фізіологічні, психологічні та соціальні засади безпечної життєдіяльності. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • на основі ризик-орієнтованого підходу повно та всебічно встановити рівень небезпечності середовища перебування людини, використовуючи різноманітні інформаційні джерела; • приймати обґрунтовані рішення щодо збереження як особистого здоров'я, так і здоров'я співпрацівників в умовах загрози та виникнення небезпечних і надзвичайних ситуацій; • забезпечити проведення навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та дій у разі надзвичайних ситуацій; • надати необхідну домедичну допомогу людині (чи самодопомогу) у разі виникнення невідкладного стану.
Ключові слова	Безпека середовища перебування, соціальні, побутові та професійні ризики, небезпечні та шкідливі чинники, концепція допустимого ризику, ризик-орієнтований підхід, коефіцієнт індивідуального ризику, граничнодопустимий ризик, безпека професійної діяльності, надзвичайні ситуації, цивільний захист населення та територій, домедична допомога.
Формат курсу	Очний

Теми	СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру, який оформляють за результатами контролю знань упродовж семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Головними методами навчання є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • словесні методи (лекції, бесіди з елементами формування проблемних завдань); • наочні методи (мультимедійні презентації); • практичні методи (розрахункові вправи з аналізом моделей реальних ситуацій); • проблемно-пошукові (виконання завдань самостійної роботи, спрямованих на активізацію отриманих знань під час аудиторних занять та виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності); • електронне навчання (e-learning); • мобільне навчання (m-learning).
Необхідне обладнання	Проектор, ноутбук.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Дисципліна має три змістовні модулі, які охоплюють матеріал усіх тем.</p> <p>Рівень знань студентів оцінюють за 100-бальною шкалою, контролюючи якість виконання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • письмового контрольного опитування з використанням тестових технологій – 50 балів, • індивідуальних завдань на практичних заняттях упродовж семестру – 46 балів, • індивідуального науково-дослідного завдання для самостійної роботи упродовж семестру – 4 бали. <p>Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; • посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; • дотримання норм законодавства про авторське право.
Питання підсумкового опитування.	<p>Підсумкове опитування проводять у вигляді тестів, що охоплює питання лекційних та практичних занять, а також питання, винесені на самостійне опрацювання. Завдання для контролю знань студента подані у навчальному посібнику «Безпека життєдіяльності : короткий виклад та засоби контролю знань» / Яремко З.М., Муць І.Р., Галаджун Я.В. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 267 с. Електронний доступ: https://www.lnu.edu.ua/life-safety/study-materials/</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ “Безпека життєдіяльності та охорона праці”

шифр та галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка
код та найменування спеціальності, 014 – Середня освіта (Біологія та здоров’я людини)
3 семестр, біологічний факультет

Вид заняття	Кількість годин				СР	Всього
	Ауд.	Л	ПС	ЛР		
<i>К-сть годин в семестр</i>	<i>32</i>	<i>16</i>	<i>16</i>		<i>58</i>	<i>90</i>
<i>К-сть годин на тиждень</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>1</i>		<i>3,6</i>	<i>5,6</i>

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1/ 08.09/ 11.50	<i>Оцінювання небезпечних чинників для життя людини в сучасних умовах.</i> Визначення ризику, його кількісні оцінки. Коефіцієнт індивідуального ризику та методичні підходи для його оцінювання.	Практичне заняття – 2 год	Б.1, Б.2, І.1, І.7.	Самостійна робота – 3,6 год. Попередня підготовка до практичної роботи: визначення ризику, його кількісні оцінки.	День заняття
2/ 09.09/ 08.30	<i>Науково-технічний прогрес, розвиток і безпека цивілізації.</i> Чинники, які призвели до актуалізації питань безпеки життєдіяльності. Головне завдання безпеки життєдіяльності. Концепція сталого розвитку суспільства та концепції безпеки життєдіяльності. Модель життєдіяльності людини.	Лекція – 2 год	Б.1, Б.2, Д.1, Д.2. І.1, І.2, І.3.	Самостійна робота – 3,6 год. Культура безпеки як складова загальної культури. Конституційні основи гарантування особистої безпеки: право на життя, працю, свободу, державний, соціальний та родинний захист.	День заняття
3/ 22.09/ 11.50	<i>Моделювання небезпечних подій та оцінювання рівня індивідуального ризику.</i> Етапи кількісного аналізу розвитку небезпечних подій. Визначення головних небезпечних подій.	Практичне заняття – 2 год	Б.1, Б.2, І.1, І.7.	Самостійна робота – 3,6 год. Попередня підготовка до практичної роботи: етапи кількісного аналізу розвитку небезпечних подій.	День заняття

	Застосування імовірнісних структурно-логічних моделей у розрахунках ризиків.				
4/ 23.09/ 08.30	Основи гарантування безпечної життєдіяльності. Головні складові захисту особи. Ефективність функціонування систем безпеки. Сучасні підходи до управління безпекою життєдіяльності. Класифікація діяльності людини за рівнем ризику. Головні умови безпечної життєдіяльності людини та глобальної безпеки. Класифікація небезпечних чинників. Принципи гарантування безпечної життєдіяльності.	Лекція – 2 год	Б.1, Б.2, Д.1, Д.2, І.1, І.2, І.3, І.7.	Самостійна робота – 3,6 год. Законодавчі та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності.	День заняття
5/ 06.10/ 11.50	Аналіз небезпеки під час використання шкідливих та вибухопожежонебезпечних речовин. Хімічні чинники. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності та впливом на організм людини. Показники вибухопожежонебезпечності речовин. Головні заходи безпеки під час роботи зі шкідливими та вибухопожежо-небезпечними речовинами. Вентилювання приміщень та кондиціонування повітря. Безпека використання побутового газу. Невідкладна допомога у разі отруєння продуктами горіння.	Практичне заняття – 2 год	Б.1, Б.2, І.1, І.5, І.7.	Самостійна робота – 3,6 год. Попередня підготовка до практичної роботи: безпека використання побутового газу, невідкладна допомога у разі отруєння продуктами горіння.	День заняття
6/ 07.10/ 08.30	Техногенне середовище та його негативні чинники. Техногенне середовище та його складові. Головні принципи виробничої діяльності та безпека життєдіяльності. Узагальнені чинники виробничого середовища та підходи до оцінювання умов праці з урахуванням особливостей професійної спрямованості. Електромагнітні чинники. Джерела електромагнітних випромінювань та полів. Дія	Лекція – 2 год	Б.1, Б.2, Б.3, Д.1, Д.2, І.1, І.6, І.7.	Самостійна робота – 3,6 год. Складові природного середовища, їхня характеристика та роль у гарантуванні безпечної життєдіяльності. Антропогенний вплив на довкілля, сучасні екологічні проблеми та шляхи їхнього подолання. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища».	День заняття

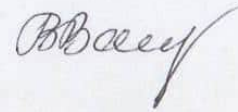
	<p>електромагнітних полів і випромінювань різного частотного діапазону на людину, методи та засоби захисту від них.</p> <p>Ядерні чинники. Іонізувальне випромінювання та його характеристики. Механізм дії іонізувальних випромінювань на організм людини. Основи радіаційної безпеки.</p>				
7/ 20.10/ 11.50	<p>Оцінювання небезпек під час експлуатації електрообладнання.</p> <p>Електричні чинники. Дія електричного струму на організм людини. Заходи безпеки під час експлуатації електрообладнання. Пожежна безпека під час експлуатації електрообладнання. Електробезпека на залізничному транспорті. Невідкладна допомога у разі ураження електричним струмом.</p>	Практичне заняття – 2 год	Б.1, Б.2, І.1, І.7.	Самостійна робота – 3,6 год. Попередня підготовка до практичної роботи: електробезпека на залізничному транспорті, невідкладна допомога у разі ураження електричним струмом.	День заняття
8/ 21.10/ 08.30	<p>Сучасні підходи до гарантування безпеки користувачів інформаційних технологій та пожежної безпеки.</p> <p>Інформаційні технології та безпека життєдіяльності. Особливості інтенсивного використання інформаційних технологій. Безпечна організація робочого місця користувача персонального комп'ютера. Оптимальний режим праці та відпочинку користувача персонального комп'ютера. Особливості заходів безпеки в умовах дистанційного навчання та роботи. Пожежна безпека. Умови виникнення та припинення горіння. Показники пожежо- та вибухонебезпечності речовин і матеріалів. Класи пожеж. Заходи та засоби пожежної безпеки: первинні засоби гасіння пожеж, види та особливості застосування вогнегасників, системи протипожежного захисту та профілактика пожеж.</p>	Лекція – 2 год	Б.1, Б.2, Б.3, Д.1, Д.4, І.1, І.5, І.7.	Самостійна робота – 3,6 год. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). Правила пожежної безпеки в Україні.	День заняття
9/ 03.11/	<p>Забруднення атмосфери аерозолями та його вплив на здоров'я людини.</p>	Практичне	Б.1, Б.2,	Самостійна робота – 3,6 год. Попередня підготовка до практичної	День заняття

11.50	Орієнтири ВООЗ щодо якості повітря. Системи інформування населення щодо якості повітря. Оцінювання забруднення атмосфери аерозолями та його впливу на здоров'я людини. Особлива небезпека дії тютюнового диму на організм людини.	заняття – 2 год	I.1, I.5, I.6.	роботи: особлива небезпека дії тютюнового диму на організм людини.	
10/ 04.11/ 08.30	Головні поняття охорони праці та система управління охороною праці в Україні. Охорона праці та її складові. Державна політика в галузі охорони праці. Система управління охороною праці в Україні: державне управління, управління власником суб'єкта господарювання та участь працівників. Міжнародне співробітництво України в галузі охорони праці з Міжнародною організацією праці та Європейським Союзом.	Лекція – 2 год	Б.1, Б.2, Б.3, I.1, I.2, I.3,	Самостійна робота – 3,6 год. Страхування від нещасних випадків на виробництві та їхнє розслідування. Ергономічні вимоги до організування робочих місць та трудових процесів. Мікроклімат та чистота повітря виробничих приміщень. Освітлення приміщень та його нормування. Гарантування безпеки праці та збереження здоров'я працівників з урахуванням особливостей професійної діяльності.	День заняття
11/ 17.11/ 11.50	Вплив умов праці на здоров'я та працездатність людини. Узагальнені чинники середовища професійної діяльності. Класифікація умов праці за показниками шкідливості та небезпечності чинників середовища професійної діяльності, важкості та напруженості трудового процесу. Інтегральний показник важкості та напруженості праці. Вплив умов праці на працездатність людини. Обґрунтування заходів щодо оздоровлення умов праці.	Практичне заняття – 2 год	Б.1, Б.2, Б.3, I.1, I.5.	Самостійна робота – 3,6 год. Попередня підготовка до практичної роботи: вплив умов праці на працездатність людини та обґрунтування заходів щодо оздоровлення умов праці.	День заняття
12/ 18.11/ 08.30	Організаційно-правове забезпечення цивільного захисту населення та території. Головні положення міжнародного права з питань захисту людей. Кодекс цивільного захисту України. Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту. Єдина державна система цивільного захисту та її	Лекція – 2 год	Б.1, Б.2, Д.2, I.1, I.4, I.7.	Самостійна робота – 3,6 год. Женевські та Гаазькі конвенції як складові міжнародного гуманітарного права. Заходи щодо запобігання надзвичайним ситуаціям та захисту населення і територій від них. Моніторинг	День заняття

	головні завдання. Організаційна структура цивільного захисту України. Сили цивільного захисту. Режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту. Заходи для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хворіб.			надзвичайних ситуацій та головні джерела їхнього виникнення. Організація евакуації населення в надзвичайних ситуаціях.	
13/ 01.12/ 11.50	Надзвичайні ситуації та їхня класифікація. Алгоритм класифікації надзвичайних ситуацій. Класифікатор надзвичайних ситуацій.	Практичне заняття – 2 год	Б.1, Б.2,	Самостійна робота – 3,6 год. Попередня підготовка до практичної роботи: класифікатор надзвичайних ситуацій.	День заняття
14/ 02.12/ 08.30	Фізіологічні, психологічні та соціальні основи гарантування безпечної життєдіяльності. Особливості життєдіяльності людини як складної біоенергетичної системи. Адаптація людини до навколишнього середовища. Психофізіологічна надійність людини та її роль у гарантуванні безпеки. Аналізатори людини та їхні властивості. Психічні процеси та поведінка людини. Методи оцінювання психофізіологічної надійності людини. Чинники, які впливають на психофізіологічну надійність людини.	Лекція – 2 год	Б.1, Б.2, Д.1, І.1, І.5, І.8.	Самостійна робота – 3,6 год. Складові здорового способу життя. Здорове та раціональне харчування. Психофізіологічний вплив оточення на людину. Соціальні чинники, що впливають на життя та здоров'я людини. Особиста безпека у цифровому просторі. ІНДЗ: Роль психофізіологічних особливостей людини у гарантуванні її безпеки. Підходи до визначення деяких психофізіологічних особливостей людини та обґрунтування їхньої ролі у гарантуванні безпеки особи.	День заняття
15/ 15.12/ 11.50	Підсумкове заняття. Аналіз проблемних питань вивчення дисципліни відповідно до освітньої програми підготовки фахівців та пошук нових науково-методичних підходів до підвищення ефективності формування необхідних компетентностей з безпеки життєдіяльності.	Практичне заняття – 2 год	Б.1, Б.2, І.1.	Самостійна робота – 3,6 год. Попередня підготовка до практичної роботи: пропозиції щодо покращення викладання дисципліни.	День заняття
16/ 16.12/ 08.30	Загальні принципи надання домедичної допомоги потерпілому. Домедична допомога (самопомога), її головні завдання та принципи. Правове забезпечення	Лекція – 2 год	Б.1, Б.2, Б.4, І.1,	Самостійна робота – 3,6 год. Травми (ушкодження), їхні типи. Травматичний шок. Послідовність дій з домедичної допомоги у разі травм.	День заняття

<p>домедичної допомоги. Термінальні стани. Чинники, які заважають ефективно надати домедичну допомогу. Загальний алгоритм надання домедичної допомоги. Визначення стану потерпілого за методикою ABCDE. Переведення потерпілого у відновлювальне (стабільне) положення. Порядок проведення серцево-легеневої реанімації.</p>	<p>I.5, I.8.</p>	<p>Кровотечі: причини виникнення, ознаки та класифікація. Способи тимчасової зупинки кровотеч. Домедична допомога у разі ушкоджень м'яких тканин. Методи та способи накладання пов'язок, їхні види та типи.</p>
--	----------------------	---

Автор

Вікторія Ващук

"Погоджено"

Голова методичної ради
біологічного факультету

Віталій ГОНЧАРЕНКО

" 30 " 08. 2021 р.

Гарант ОПП

Віталій ГОНЧАРЕНКО

" 30 " 08. 2021 р.

